

KONU

FİİLİMSİ: Fiillere getirilen birtakım eklerle oluşturulan; fiillerin isim, sıfat, zarf şeklini yapan sözcüklere fiilimsi denir.

Fiilimsilerin Özellikleri:

<< Eylemlerden türetilirler.

Koş- : Koşmak, koşan, koşup

<< Olumsuzluk eki (-me / -ma) alabilirler.

Yazmak – yazmamak

<< Fiillerin aldığı "fiil çekim eklerini" yani şahıs ekleri, haber ve dilek kiplerini alamazlar.

Yürüyen - yürüyen ~~melisin~~ (kip ve şahıs eklerini alamazlar)

<< sim çekim eklerini alabilirler.

Konuşanlar

<< Yarım yargı bildirir, yan cümlecik sayılırlar.

Buraya gelip bir adamı sordu.

Buraya geldi. (Yan cümlecik sayılır)

<< Fiilimsiler; isim , sıfat ve zarf fiil olmak üzere üçe ayrılır:

A - İSİM FİİLLER: -mak, -mek", "-ma, -me", "-ış, -iş, -uş, -üş ekleriyle yapılır.

* -ma –me olumsuzluksa isim fiil olmaz.

* Kalıcı İsimler isim fiil değildir. sarma, çakmak, danışma,

* "-me, -ma" ekleriyle türeyen mastarlardan bazıları sıfat olarak kullanılabilir. Süzme bal, asma köprü, yapma çiçek...

B - SIFAT FİİLLER:

Fiillere "-en,-an,-esi, -ası, -mez,-maz, -ar,-er,-dık, -dik,-duk,-dük,-acak -ecek, -miş, -miş,-muş,-müş" "Anası mezar dikecekmiş" ekleriyle yapılırlar.

* Sıfatlar isimleri niteler.

* Sıfatın ismi yazılmazsa adlaşmış sıfat olur. Fiilimsi devam eder. Gelen insanlar - Gelenler

* Çekimli fiillerle karıştırılmamalıdır.

Kurumuş ağaçları dün kestik. (Sıfat-fiil)

Balkondaki çiçekler **kurumuş**. (Fiil)

C – ZARF FİİLLER

"—(ı)p, -arak, -a (-e), -ınca, -madan (meden), -maksızın (-meksizin), -dıkça, -alı (-eli), -ken, -dığında, -asıya (-esiye), -diği halde, -eceği zaman, -dikten sonra, -diği gibi, -eceği gibi, -ecek kadar, -miş kadar..."

* Zarflar fiilleri niteler. Cümlede zaman, durum, bağlama ve sebep ilişkileri kurarlar.

İşe **gelirken** pastaneden simit aldım.

ALİŞTIRMA

TÜRKÇE DERSİ

Aşağıdaki cümlelerde yer alan fiilimsileri bularak türünü altlarına yazınız.

Gülerken gözlerinin içinde sanki bir ışık parlıyor.

[.....]

Bayrağın yarıya indirilişi çok hüznüydü.

[.....]

Telefon çalarken o duş alıyordu.

[.....]

Bu kadar çok yol gittiğinden ona yolların şahı diyorlar.

[.....]

Ödeme zamanı hiçkimse ortalıkta gözükmedi.

[.....]

Komşularından bir kap yemek gelince çok sevindiler.

[.....]

Bana doğru anlamayan gözlerle bakıyordu.

[.....]

Biriktirdiği paralarla bir yetime giyecek aldı.

[.....]

Söz dinlemek özgürlüğünden bir şey götürmez.

[.....]

Suçlular görüldüğü yerde hemen tutuklandı.

[.....]

Annemin anlayışına herkes hayran oluyor.

[.....]

Olanları duydukça şaşkınlığı giderek artıyordu.

[.....]

Çocukları annesine bırakıp işine gitti.

[.....]

Bu golde çalışılmış bir pozisyonlar karşı karşıyayız.

[.....]

Her bitiş bir başka kapının açılışıdır.

[.....]

Samimiyet karşındakini tanıdığı anda ortaya çıkar.

[.....]

Katlanır sandalyeleri piknik yerinde kullanacakmış.

[.....]

Görünüş teki güzellik her zaman doğru olmayabilir.

[.....]

ETKİNLİK

TÜRKÇE DERSİ

Aşağıdaki cümlelerde ki fiilimsileri bulunuz ve türünü altına yazınız. (Cümlelerde birden fazla fiilimsi olabilir.)

Geleceği göremeyenler, basit meseleleri büyütürler.

Sıkıntılarımızı önemseyişi hoşuma gidiyor.

Kimseyi kırarak bir yere varamazsın.

Koşa koşa gidersen çabuk yetişirsin.

Eğitimin önemini anlayan aileler giderek çoğalıyor.

Kendimi bildim bileli bu sorunları yaşıyoruz.

Annemin masal anlatışına bayılıyorum.

Kuytu bir köşede yağmurun dinmesini beklediler.

Yolda tanıdık biriyle karşılaşmak beni sevindirdi doğrusu.

Güneş doğunca eşyalarımızı toplayıp yola koyulduk.

Farklı görüşleri de dinlemeden başarılı olamazsın.

Kiraz reçeli yapmayı hiç mi hiç denememiştim.

Günü gününe çalışan öğrenci mutlaka başarır.

İşini bitirmek için durmadan çalışıyor.

Sabahleyin gidip arabayı getireceksin.

Hayatta güvenilecek insan olmalıyız.

Konuşurken kaşının birini yukarı kaldırırdı.

Her adımımızı düşürerek atmalyız.

Sınavı kazanıp istediğim okula gideceğim.

Onun dedelerinden kalan sayılmaz serveti varmış.

Ağlayarak konuşan çocuğu seyrediyordu.

Bir çiçeği koparıp yakama takmak isterdim.

Göz alabildiğine uzanan tarlalar su içindeydi.

Çalıştığı işyerinden ayrılmaya karar vermişti.

Kullanılmış eşyaları dışarı çıkaracaklar.

TEST

1. Cümlelerin hangisinde birden fazla fiilimsi vardır?

- A) Ağlayarak konuşan çocuğun söyledikleri anlaşılıyor.
- B) Köye gideceğimiz zaman sen de hazırlıklarını yaparsın.
- C) Öyle sinirliydi ki önüne gelen kimseyi gözü görmedi.
- D) Uzaklardan grileşmiş bulutlar buralara kadar geldi.

2. Aşağıda verilen cümlelerin hangisinde farklı bir fiilimsi kullanılmıştır?

- A) Sınav günü yaklaştıkça kaygılanıyordu.
- B) Sevdiği insanları her zaman arar, sorar.
- C) Gittiğimiz sergide tanıdık kimse yoktu.
- D) Bizim düşünen insanlara ihtiyacımız var.

3. "Sen gideli ortalıkta hiç görünmedi." cümlesindeki altı çizili fiilimsi ile aynı türde bir fiilimsi aşağıdaki cümlelerin hangisinde kullanılmıştır?

- A) Kaybolan yılları geri döndüremeyiz.
- B) Bir gülüşüyle mutlu edebilir insanları.
- C) Gelecek günler neler getirir bilinmez.
- D) El, elin eşeğini türkü çağırarak arar.

4. Aşağı verilen cümlelerin hangisinde farklı bir fiilimsi vardır?

- A) Okunacak kitapları orta raflara sakla.
- B) Farklı kültürleri tanımak için Asya'ya gitti.
- C) Babam, sabahları yürümeye başladı.
- D) Adamın konuşması bizi rahatsız etti.

5. Aşağıda verilenlerin cümlelerin hangisindeki altı çizili fiilimsiler, türü yönüyle birbirinden farklıdır?

- A) Önemli olan sevgiye ulaşmak ve sevgiyi paylaşmaktır.
- B) Ayrılırken en kısa zamanda görüşmek için birbirlerine söz verdiler.
- C) Görünmez kaza denen şey herhalde buydu.
- D) Kötülerden uzaklaşıp iyilerle dost olunca hayat daha anlamlıdır.

6. Aşağıda verilenlerin cümlelerin hangisinde fiilimsi kullanılmamıştır?

- A) Çocukların kendi aralarında oyunlar oynuyorlar.
- B) Sürekli eski eser peşinde koşan bir sanatçıydı.
- C) Elini yüzünü yıkayınca kendine gelmesi uzun sürmedi.
- D) Yaz gelince bahçesi olanlar oralarda yaşarlardı.

7. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde farklı türde bir fiilimsi vardır?

- A) Çıktığım yolculuklarda birçok kültür tanıdım.
- B) Projede her adımımızı düşünerek atmalyız.
- C) Bu şehre geledi yaşamım bir hayli değişti.
- D) Konuyla alakalı fikrini almadan hareket etmeyin.